

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Høringsnotat

**Forslag til endring i forskrift til universitets- og høyskoleloven
(universitets- og høyskoleforskriften)**
§ 3-18 og § 3-19 (språkopplæring for rekrutteringsstillinger).

21. mars 2025

1. Innledning og bakgrunn for forslaget

Departementet sender med dette på høring forslag om endring i universitets- og høyskoleforskriften § 3-18 og § 3-19. Departementet foreslår å fjerne kravet om å gjennomføre språkopplæring i norsk for postdoktorer og stipendiater som ikke kan dokumentere ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2.

Forskriften regulerer i dag krav til stipendiater og postdoktorer som ikke kan dokumentere slike språkferdigheter, om å gjennomføre språkopplæring i norsk tilsvarende minst 15 studiepoeng innen utløpet av åremålsperioden. Bestemmelsen har som formål å sikre et minimum av norskferdigheter blant kandidater som gjennomfører en doktorgrad eller en postdoktorperiode i Norge, og styrke deres muligheter for videre karriere her i landet. Grunnet bekymring for at bestemmelsen fører til svekket evne til å rekruttere internasjonale talenter, sender departementet på høring et forslag om å fjerne kravet. Andre virkemidler vil bli vurdert for å sikre norsk fagspråk.

2. Dagens regler

Universitets- og høyskoleforskriften § 3-18 og § 3-19 pålegger universiteter og høyskoler som ansetter postdoktorer eller stipendiater som ikke kan dokumentere ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2, å tilby disse norskopplæring. Ansatte som ikke kan dokumentere slike språkferdigheter, har plikt til å gjennomføre opplæring tilsvarende minst 15 studiepoeng innen utløpet av åremålsperioden.

Ved institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk etter universitets- og høyskoleloven § 2-3 andre ledd, kan det tilbys samiskopplæring istedenfor norsk.

Forskriften § 13- 2 fjerde ledd har en overgangsregel for ansettelse i rekrutteringsstillinger. Den fastsetter at for vedtak om ansettelser i rekrutteringsstillinger før 1. august 2025, kan institusjonene velge å bruke ansettelsesvilkårene i [forskrift 31. januar 2006 nr. 102 om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat](#). Bakgrunnen for dette var å ivareta hensynene til rekrutteringsprosesser som hadde startet opp før denne forskriften tredde i kraft.

3. Departementets vurdering

Regulering av krav til språkopplæring for stipendiater og postdoktorer ble omtalt i høring av forslag om forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger, sendt ut fra Direktorat for høyere utdanning og kompetanse 18. januar 2024. I høringssvarene var hovedvekten av instansene som omtalte regulering av språkkrav negative til at stipendiater og postdoktorer skulle bli pålagt å gjennomføre språkopplæring. Departementet har også mottatt flere henvendelser om bekymring for negative konsekvenser i etterkant av ikrafttredelse av forskriften 1. august 2024. Instansene har blant annet uttalt at krav til språkopplæring kan gjøre det vanskeligere å rekruttere internasjonale talenter til norske fagmiljøer, at gjennomføring av språkopplæring tar tid fra forskningsoppgavene for postdoktorer og at kravet fører til en uhensiktsmessig omprioritering av ressurser ved institusjonene.

Gode norskferdigheter er en viktig forutsetning for at studenter og forskere kan integreres i studie- og arbeidsmiljøet og i det norske samfunnet, og for å sikre at norsk fagspråk kan opprettholdes i academia, særlig med tanke på undervisningen. Departementet har kommet frem til at kravet om at stipendiater og postdoktorer skal gjennomføre språkopplæring ikke er riktig virkemiddel for å oppnå dette. Departementet har valgt å lytte til institusjonene og fagmiljøene som mener at krav om å gjennomføre språkopplæring kan svekke Norges evne til å rekruttere internasjonale talenter, samt at kravet kan føre til u hensiktsmessig tidsbruk for noen stipendiater og postdoktorer. Departementet vil gjøre en vurdering av hvilke andre virkemidler som kan supplere tiltakene i handlingsplan for norsk fagspråk for å fremme norsk fagspråk.

Departementet foreslår på denne bakgrunnen at plikten for stipendiater og postdoktorer til å gjennomføre slik opplæring oppheves. Endringen berører ikke kravet til at institusjonene skal tilby språkopplæring, men innebærer at det vil være frivillig for stipendiater og postdoktorer som ønsker slik språkopplæring.

4. Økonomiske og administrative kostnader

Forslaget vil føre til noe reduserte kostnader for institusjonene, da det kan forventes at ikke alle stipendiater og postdoktorer vil velge å gjennomføre språkopplæring.

Forslaget vil ut over dette ikke ha vesentlige økonomiske eller administrative kostnader.

5. Departementets forslag:

Departementet foreslår følgende endringer i universitets- og høyskoleforskriften: § 3-18 femte ledd første setning endres, og tredje setning slettes.

Gjeldende ordlyd i § 3-18 femte ledd:

Dersom den ansatte ikke kan dokumentere ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2 ved ansettelse, skal institusjonen tilby norskopplæring. Ved institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk etter [universitets- og høyskoleloven § 2-3 andre ledd](#), kan det isteden tilbys samiskopplæring. Den ansatte skal gjennomføre opplæring tilsvarende minst 15 studiepoeng innen utløpet av åremålsperioden.

Forslag til § 3-18 femte ledd:

Dersom den ansatte ikke har ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2 ved ansettelse, skal institusjonen tilby norskopplæring med mål om å oppnå norskferdigheter på minimum dette nivået. Ved institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk etter [universitets- og høyskoleloven § 2-3 andre ledd](#), kan det isteden tilbys samiskopplæring.

§ 3-19 femte ledd første setning endres, og tredje setning slettes.

Gjeldende ordlyd i § 3-19 femte ledd:

Dersom den ansatte ikke kan dokumentere ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2 ved ansettelse, skal institusjonen tilby norskopplæring. Ved institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk etter [universitets- og høyskoleloven § 2-3 andre ledd](#), kan det isteden tilbys samiskopplæring. Den ansatte skal gjennomføre opplæring tilsvarende minst 15 studiepoeng innen utløpet av åremålsperioden.

Forslag til § 3-19 femte ledd:

Dersom den ansatte ikke har ferdigheter i norsk, svensk eller dansk på nivå A2 ved ansettelse, skal institusjonen tilby norskopplæring med mål om å oppnå norskferdigheter på minimum dette nivået. Ved institusjoner som er gitt et særlig ansvar for samisk etter [universitets- og høyskoleloven § 2-3 andre ledd](#), kan det isteden tilbys samiskopplæring.